

مسجد وکیل

مسجد وکیل شیراز در کنار بازار وکیل و حمام وکیل در مرکز شهر قرار دارد. این مسجد به مسجد سلطانی وکیل یا مسجد وکیل شهرت دارد.

این بنا یکی از بناهای زیبا و بسیار مستحکم دوره زندیه است که از لحاظ هنری و معماری اهمیت زیادی دارد. تاریخ بنای این مسجد سال ۱۱۸۷ هجری همزمان با بنای بازار و میدان در زمان کریم‌خان زند بوده و وسعت مسجد ۸ هزار و ۶۶۰ مترمربع است.

بر اساس شواهد تاریخی این مسجد در مدت ۱۰ سال ساخته شد و کاشی‌کاری‌های هفت‌رنگ زیبایی همچون بناهای دوره صفویه هم‌چشم نوازی می‌کند. این مسجد به دستور کریم‌خان زند ساخته شده است. طرح این مسجد دو ایوانی بوده و دارای دو شبستان جنوبی و شرقی است که شبستان جنوبی با ستون‌های سنگی یکپارچه و مارپیچ از شاخصه‌های معماری ایرانی و از نقاط دیدنی این مسجداست که ۴۸ ستون سنگی یکپارچه دارد. مطالعات انجام شده در آزمایشگاه سازه و مقاومت، مشخص کرده که معماران زندیه با بهره‌گیری از معماری هندیان که از زمان نادرشاه افشار وارد معماری ایرانی اسلامی شد، ستون‌ها را مارپیچ طراحی کردند که در مقایسه با ستون‌های یکپارچه از خاصیت ارتجاعی بیشتری برخوردار بوده و مقاومت بیشتری دارد.

نتیجه تحقیقات مشخص نشان می‌دهد که این ستون‌ها، علاوه بر القا کردن مفهوم عروج انسان

از فرش تا عرش، زیبایی خاصی به بنا می‌دهد و با ایجاد خاصیت ارتجاعی به‌نوعی بنا را ضد زلزله می‌کند.

به گفته پژوهشگران مارپیچ ستون‌های مسجد وکیل یکی از ویژگی‌هایی معماری دوره زندیه است که معماری این مسجد را از معماری سایر بناهای تاریخی متمایز می‌کند. تأثیر مارپیچ در انتقال صدا، گرما، ایجاد خاصیت ارتجاعی برای ضد زلزله شدن بنا، افزایش مقاومت بنا، مفاهیم فلسفی از جمله مهم‌ترین فرضیه‌هایی هستند که تاکنون درباره این ستون‌ها بیان شده است.

مساحت این شبستان حدود ۵ هزار مترمربع است و منبر چهارده پله‌ای یکپارچه از سنگ مرمر دارد که از زیبایی‌های شبستان است.

گفته شده که این سنگ به دستور کریم‌خان از مراغه به شیراز آورده شد. در سمت شمال مسجد طاق بلند و مهمی ساخته شده که به طاق مروارید معروف است و در دور این طاق با قلم درشت و خط ثلث عالی یکی از سوره‌های قرآن به‌صورت هلالی نوشته شده است. کاشی‌کاری صحن و ایوان‌های شمالی و جنوبی نیز بسیار زیبا و از انواع هفت‌رنگ و معرق است.

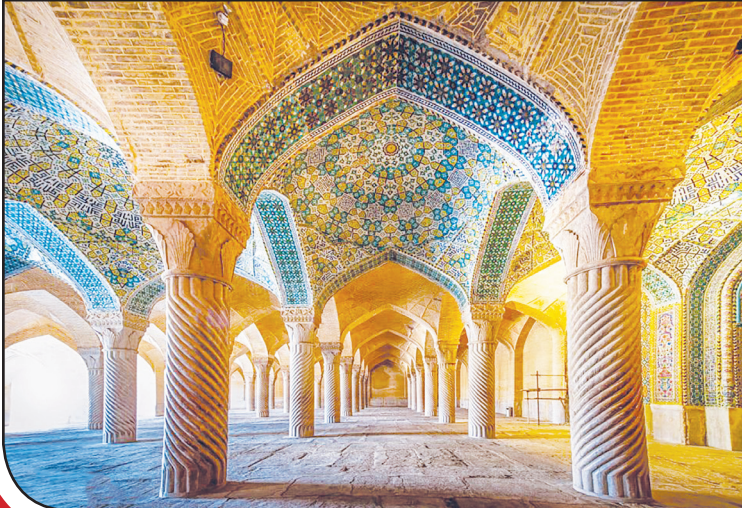
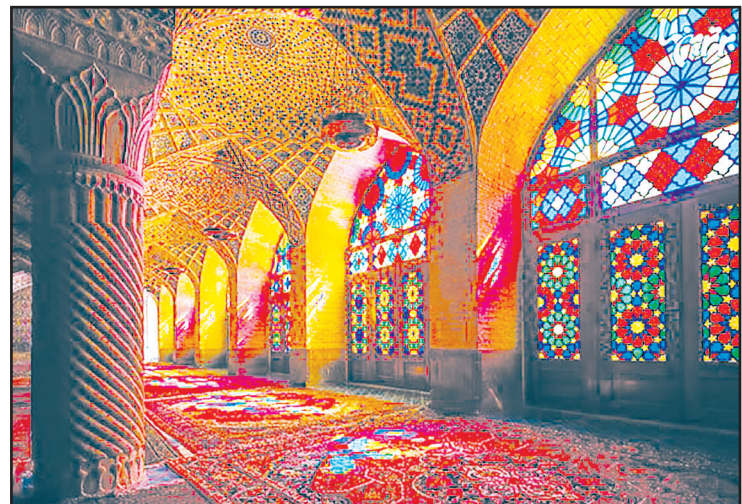
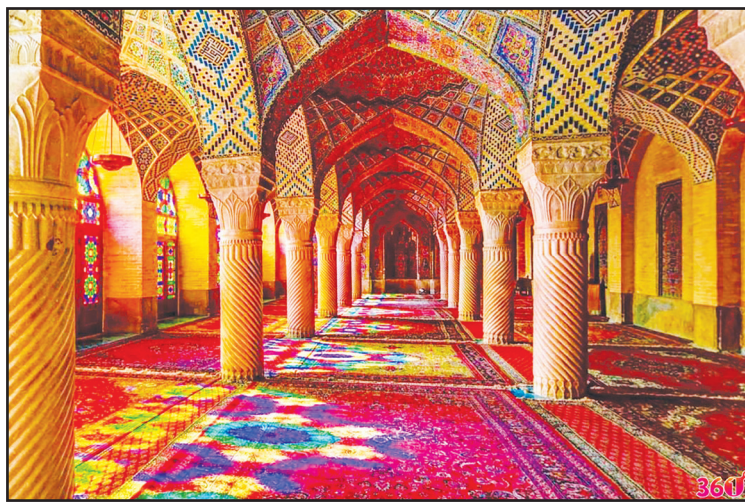
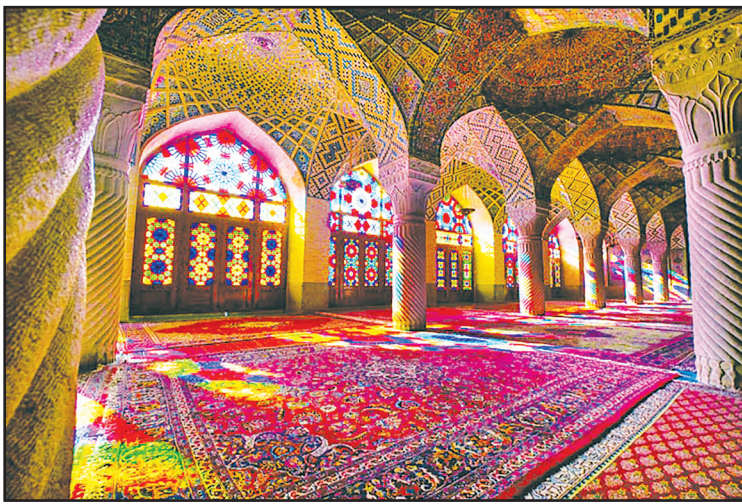
ورودی مسجد از سمت شمال طراحی شده و سنگ‌سر در آن یکپارچه است.

در دو طرف بالای سردر ورودی مقرنس‌ها و کاشی‌کاری زیبایی به‌کاررفته و پس از گذشتن از در ورودی مسجد دو راهرو به سمت چپ و راست دیده می‌شود که پس از چند متر با زوایای تقریباً ۹۰ درجه به صحن مسجد راه پیدا می‌کنند.

معماران مسجد برای این که قبله مسجد با قبله شرعی مطابقت کرده و از طرفی نمای مسجد با درهای فرعی بازار و خود بازار همخوانی داشته باشد راهروها را به طریقی به صحن مسجد وصل کرده‌اند که در عین کجی تغییر زاویه صحن مشخص نباشد.

مسجد وکیل در سفرنامه به‌سوی اصفهان پیرلوتی این گونه معرفی شده: امروز خوشبختانه موفق شدم وارد مسجد کریم‌خان شوم، بی‌شبهه اگر مدتی در اینجا بمانم به همه محل‌هایی که دخول به آنها اکنون به‌طور کامل برابرم ممنوع است، وارد می‌شوم. مردم این شهر نسبت به من بسیار ملایم و مهربان‌اند. خطوط و نقوش معماری مسجد، ساده و بی‌آلایش است، ولی در همه‌جا، میناکاری و رنگ‌های سبز و قرمز دیده می‌شود و این تجمل به حد افراط رسیده است هیچ قسمتی از دیوار را نمی‌توان یافت که به‌دقت میناکاری نشده باشد. اکنون در کاخی لاجوردین و فیروزه قام هستیم.

این بنای تاریخی به شماره ۱۸۲ در ۱۸ تیرماه ۱۳۱۱ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

سد درودزن

سد مخزنی درودزن در صد کیلومتری شمال غرب شیراز، روی رودخانه کر احداث شده است، ساخت این سد در سال ۱۳۵۱ خورشیدی به پایان رسید و آب نوشیدنی شهرهای شیراز و مرودشت را تأمین می‌کند. رشته‌کوه‌های زاگرس در گذشته کر یا کور نام داشت و به همین خاطر یکی از مهم‌ترین رودخانه‌های زاگرس به کر معروف است که یکی از مهم‌ترین منابع تأمین آب در این منطقه استان فارس است، این رود نهایتاً به دریاچه بختگان می‌ریزد.

نام پیشین این سد، سد داریوش بوده است. هخامنشیان حدود ۲۴۰۰ سال پیش به خاطر نیاز به آب در این منطقه برای آبیاری مزارع سدی در حوالی روستای درودزن ساختند.

نگاه وسیع داریوش هخامنشی و به خدمت گرفتن مهندسی و همت ایرانیان باعث ساخت یکی از تازه‌ترین سازه‌های آبی در این محل شد. این سد در بهترین نقطه از مسیر رود کر ساخته شده و با توجه به زمان

ساختش یکی از شاهکارهای مهندسی جهان است. این سد از همان زمان به نام سد داریوش خوانده می‌شد و کشاورزان جهت آبیاری مزارع از این سد استفاده می‌کردند.

بعدها این سد بازسازی شد و در دوران پهلوی نیاز به ساخت سدی بزرگ بود که بهترین محل ساخت آن در همین نقطه تشخیص داده شد و به همین دلیل بقایای سد داریوش از این محل به محلی در ۳ کیلومتری آن انتقال پیدا کرد.

در سال ۱۳۵۱ سدی جدیدی برای تأمین آب آشامیدنی و کشاورزی منطقه مرودشت و کامفیروز ساخته شد.

این سد عنوان قدیمی‌ترین سدخاکی ساخته شده در خاورمیانه را دارا است. این سد بعدها به نام درودزن که نام روستایی در نزدیکی آن است نامیده شد. این سد با تنظیم حدود ۷۶۰ میلیون مترمکعب آب در سال، آب کشاورزی حدود ۴۲ هزار هکتار از اراضی بلوک رامجرد

و حدود ۳۴ هزار هکتار از اراضی منطقه کربال و کناره مرودشت را تأمین می‌نماید. توزیع آب در سطح اراضی رامجرد به روش مدرن و در سایر اراضی زیر سد به روش نیمه مدرن و سنتی صورت می‌گیرد. از طریق سد درودزن آب شرب شهر شیراز-مرودشت و تعدادی از روستاهای بین راه و مؤسسات بزرگ صنعتی نزدیک و آب صنعتی جهت مصارف صنایع پتروشیمی نیز تأمین می‌شود.

پس از اتمام سد در سال ۱۳۵۱ پروژه‌های مختلفی جهت احداث کانال‌ها، زهکش‌ها و شبکه‌های آبیاری در دست اجرا بوده است که می‌توان به زهکش در مناطق رامجرد، کربال، بیضا، دشت آهوچر و بازسازی بندهای امیر، موان، تیلکان و پوشش بتنی کانال‌های اصلی، درجه ۱، درجه ۲، ۳ و ۴ زیردست سد اشاره نمود.

مشخصات فنی سد به شرح زیر است:

ارتفاع از پی: ۵۸ متر
طول تاج: ۷۱۰ متر
عرض تاج: ۸ متر
حجم مخزن: ۹۶۰ میلیون مترمکعب
حجم مرده مخزن: ۱۳۳ میلیون مترمکعب
حجم مفید مخزن: ۸۳۰ میلیون مترمکعب
نوع سرریز: بتنی آزاد
مساحت دریاچه: ۵۵ کیلومتر
در دریاچه این سد سه‌جزیره‌ای ایجاد شده که مساحت آن ۵۰ هکتار است که در زمان آبیاری سد به‌صورت جزیره‌ای کامل درمی‌آید و به‌وسیله پلی به خارج دریاچه مربوط می‌شود. آبیاری زیادی در دریاچه این سد زندگی می‌کنند. ماهیگیری در این دریاچه ممنوع است.

